

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύνδεση με τα προηγούμενα (Μακεδονική Δυναστεία)

Στα προηγούμενα μαθήματα είχαμε δει ότι κατά την περίοδο της Μακεδονικής Δυναστείας είχαν λάβει χώρα τα εξής σημαντικά γεγονότα:

- Κατάλυση του βουλγαρικού κράτους (Μάχη στο Κλειδί – Σαμουήλ)
ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Έχει προηγηθεί ο εκχριστιανισμός τους (864) επί Μιχαήλ Γ΄ της δυναστείας του Αμορίου, όπως και ο εκχριστιανισμός των Μοραβών επί της ίδιας δυναστείας
Ο εκχριστιανισμός των Ρώσων (γάμος Άννας, αδελφής Βασιλείου Β΄ Βουλγαροκτόνου και Βλαδίμηρου)
- Η διατήρηση των ιταλικών κτήσεις (Ν. Ιταλία και δημιουργία κατόπιν του Καπετανάτου από τον Ι. Τζιμισκή)
- Εξισορρόπηση των σχέσεων του Βυζαντίου με τον Όθωνα Β΄.
- Νίκες επί των Αράβων (Συρία), Λογγοβάρδων (Ιταλία) κ.α.
- Εμφάνιση της απειλής των Νορμανδών (μέσα 11^{ου} αι.)

ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ

- I. **Θρησκευτική πολιτική:** «Σχίσμα» (ανάθεμα του Φώτιου στον πάπα στο ζήτημα της Βουλγαρίας)
- II. **Κοινωνική πολιτική**
 - Επιτυχής αντιμετώπιση των εξεγέρσεων των «θεματαρχών» στη Μ. Ασία με τη βοήθεια των Ρώσων (Βασίλειος Β΄)
- III. **Νομοθεσία** (Νεαρές: νέοι νόμοι) υπέρ της μικρής και μεσαίας αγροτικής ιδιοκτησίας
ΣΗΜΕΙΩΣΗ (επιπλέον ληροφορία): Εξέδωσε το νόμο "Νεαρά" με τον οποίο έγινε αναδασμός της γης των πλουσίων σε φτωχούς αγρότες.
- IV. **Κοινωνική διαστρωμάτωση, κοινωνικές τάξεις:** ΥΠΑΙΘΡΟΣ: Δυνατοί – Πένητες, ΠΟΛΗ: ΔΥΝΑΤΟΙ-Δήμος/Μεσαία τάξη (Δημιουργία Συντεχνιών [«συστήματα»])
- V. **Ανάπτυξη εμπορικών σχέσεων** με τους Βούλγαρους, Ρώσους, Βενετία (σημ.: Επί Βασιλείου Α΄ κερδίζει την ανεξαρτησία της το 886 μ.Χ.)

Σελίδα 53:

A. ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ

1. **Μετά το θάνατο του Βασιλείου Β΄ Βουλγαροκτόνου (1025), ποια ήταν η θέση του Βυζαντίου;**

Το Βυζάντιο είχε εξελιχθεί σε παγκόσμια δύναμη με ευρύτατο διεθνή ρόλο.

2. **Ποιο ήταν το πρόβλημα;**

Ο εφησυχασμός. Η σταθερότητα του Βυζαντίου, η διεθνής ακτινοβολία του και η διαρκής ειρήνη είχαν δημιουργήσει την ψευδαίσθηση ότι η ειρήνη θα διαρκούσε για πάντα.

3. **Σε τι οδήγησε η ψευδαίσθηση αυτή;**

Το Βυζάντιο προχώρησε σε μέτρα αποστρατιωτικοποίησης: παραμέληση του στόλου, διάλυση των θεμάτων και των θεματικών στρατών, αντικατάσταση της υποχρεωτικής

στρατιωτικής θητείας (στρατιώτες-αγρότες) με φόρο για στρατολόγηση ξένων μισθοφόρων και ξένοι σε ανώτερες θέσεις.

4. Και στο επίπεδο της κοινωνικής πολιτικής;

Η επιβολή νέων φόρων οδήγησε σε ταραχές και εξεγέρσεις των επαρχιακών αγροτικών πληθυσμών.

Συμπέρασμα: Τα οικονομικά προβλήματα, η εσωτερική αστάθεια (ταραχές, συγκρούσεις, εξεγέρσεις) καθώς και η πολιτική αστάθεια που εκδηλώθηκε περί το 1060: **γενικευμένη κρίση.**

B. ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

1. Από ποιους αρχίζει να απειλείται το Βυζάντιο;

- Ανατολικά: Σελτζούκοι Τούρκοι – Συντριβή του βυζαντινού στρατού στη μάχη του Ματζικέρτ (1071). Αίτια: έλλειψη ηθικού, οπλισμού και πειθαρχίας.
- Δυτικά: Οι Νορμανδοί αρπάζουν τις ιταλικές βυζαντινές κτήσεις (πτώση του Μπάρι).
- Βόρεια: Ούγγροι και Σέρβοι.